



Вялікі чацвер “Без ксяндза смерць і мука нашага Пана нічаму б не служылі. Гэта святар прадаўжае на зямлі справу збавення...

У яго ёсць ключы ад нябесных скарбаў: гэта ён адкрывае браму, ён з’яўляецца аканомам добрага Бога, распараджальнікам Яго дабротаў... Ксёндз - не святар для сябе, але - для вас”

*Св. Ян Марыя Віянэй*

Сучасная эпоха постмадэрнізму, у якім апынулася беларускае грамадства пасля дзесяцігоддзяў панавання савецкай сістэмы, становіцца сур’ёзным выклікам як для вернікаў, так і для святароў. Мінулае стагоддзе паставіла такія словы: праўда, любоў, дабро і зло ў залежнасць ад кан’юнктуры грамадскіх працэсаў, волі палітыкаў і патрэб спажывцоў. Ідэалагі “свету без Бога”, выцясняючы Божую Праўду са свядомасці масаў, прапаноўвалі замест яе праўду пад заказ. Эксперыменты над грамадскай свядомасцю парадзілі чалавека постмадэрнізму, які ўжо нікому не давярае, ва ўсім сумняваецца, губляецца ў акіяне спакуслівых прапаноў. Менавіта з такім чалавекам сустрэкаецца сучасны Касцёл і святар. Што ж значыць быць святаром у эпоху постмадэрнізму? Якога ксяндза патрабуе Хрыстовы Касцёл у постсавецкім грамадстве? †

Святы Айцец Бэнэдыкт XVI звёў усе пытанні аб сучасным святарстве да аднаго слова – вернасць. Словы “Вернасць Хрыста – вернасць святара” Папа абвясціў лозунгам бягучага году Святарства. Уся важнасць закліка Святога Айца да вернасці становіцца зразумелай, калі прыгледзецца да свету, у якім прыходзіцца нам жыць і ў якім выконваюць сваю ўзнёслую місію святары Касцёла XXI стагоддзя.

Зменлівасць і непастаянства – гэтыя антыподы вернасці становяцца своеасаблівым лозунгам сучаснай эпохі. Няспынная зменлівасць тэхнікі, матэрыяльных умоваў жыцця так захапіла чалавека, што амаль не застаецца часу на духоўнае жыццё. Спакуса матэрыяльнага прагрэсу, знешняй дасканаласці, жаданне паспець за ўсё больш імклівымі інавацыямі ставіць чалавека перад парадоксам асабістай дэградацыі.

Наколькі ж дыяметральна супрацьлеглым выглядае духоўнае жыццё – няўлоўнае для спажывецкай эфектнасці, якое не абяцае імгненнага рэзультату, а патрабуе сілы волі, працы розуму, стрыманасці эмоцый. Духоўнасць - не для слабых. Ці не таму ў аслабленых спажывецкасцю грамадствах Захаду можна сустрэць неахвоту да сур’ёзнага хрысціянства і моду на антыклерыкалізм? Святар, верны свайму пакліканню, становіцца

выклікам для грамадства, за знешняй пышнасцю якога крычыць убогасць і бязвольнасць душы.

Колькасны крызіс святароў у некаторых краінах – гэта не крызіс Касцёла, а духоўны крызіс грамадства. У Бога няма праблем з пакліканнямі. Ён не перастае заклікаць усіх вернікаў да святасці, прызваючы некаторых з іх службы святарамі. Праблема паўстае з боку чалавека. Пачуе пакліканы голас Хрыста ці не – гэта пытанне аб тым, ці чалавек увагуле ўмее слухаць, а калі так, то каго ён слухае? Святарства пачынаецца з духоўна-псіхічнага здароўя чалавека. Навучыцца слухаць і слухаць Бога – гэта першы выклік як для будучага ксяндза, так і для святара, якога няспынна спрабуюць заглушыць галасы гэтага свету.

Святарскае ўменне слухаць мае вертыкальнае і гарызантальнае вымярэнні. Вертыкальнасць хрысціянскага жыцця зводзіцца да адносін паміж вернікам і Богам. Уменне слухаць Бога – фундаментальная патрэба і ўмова веры. Няма веры без умення слухаць Голас Айца ў малітве і Святым Пісанні. Нездарма кожны святар прымае на сябе абавязак штодзённай цэлебрацыі Літургіі гадзінаў (брэвіяры), дзе ўменне слухаць Бога пераплятаецца з малітвай і са словамі Святога Пісання. Час, прысвечаны святаром для таго, каб слухаць Голас Таго, Хто яго паклікаў, становіцца часам праяснення будучыні, вывятлення сэнсу абранага шляху, часам павучання, як і куды ісці далей. Вернасць малітве ў святарскім служэнні становіцца абсалютнай умовай яго функцыянавання. Наколькі важна, каб вернікі дапамагалі святару ў малітве, вызваляючы яго ад неабавязковых заняткаў і даючы яму час на кантакт з Богам - Крыніцай духоўнай моцы і мудрасці.

Немагчыма ўявіць святарства без гарызантальнага вымярэння. Гэта - узровень адносінаў паміж вернікамі і ксяндзам. У першую чаргу гарызантальнасць святарства выражаецца ва ўменні слухаць голас душы тых, да каго паклікаў Бог. Немагчыма дапамагчы таму, каго не ведаеш і не чуеш. Але як бы святар не стараўся, ён не зможа дапамагчы верніку, які не ўмее адкрыцца на дапамогу. Кожныя адносіны становяцца паўнаважасцёвымі толькі тады, калі ўзнікае зваротная сувязь. Адносіны як з Богам, так і з кожнай асобай – гэта зваротная сувязь, уменне і гаварыць, і слухаць.

Здаецца, неспасцігальнасць Божай Любові да чалавека найбольш праявілася ў тым, што Ён вырашыў збаўляць чалавека праз чалавека. Найяскравей гэта выражаецца ў святых сакрамантах. Святарскае служэнне – гэта пакліканне ўдзельнічаць у найбольш інтымнай сферы адносін паміж Богам і чалавекам – сакрамантальным дзеянні ласкі Пана ў душы верніка. Найбольш важнае і адказнае заданне ксяндза - быць не толькі сведкам, але і непасрэдным дарыцелем Божай ласкі ў кожным сакраманце. Ніхто з вернікаў не можа замяніць святара, з дапамогай якога Бог адпускае грахі, прыходзіць у св. Камуніі, асвятчае хворых. Нідзе святар так не адчувае сваю невялікасць і тое, што ён - слуга, як здзясняючы сакраменты, дзе дзейнічае Бог, а ён толькі службыць, раздае, дапамагае, з'яўляецца сведкам Збавення.

Пра святарства, як і пра кожны дар Бога можна гаварыць бясконца. Але бяспрэчна адно: чым больш хворы свет, тым больш пільна ён патрабуе дарыцеляў Аздараўлення. І чым больш спакушаныя прапагандай спажывецкасці і бездухоўнасці людзі, тым больш іх душы прагнуць ясных арыенціраў і канкрэтных прыкладаў жыцця. Сучасны Касцёл патрабуе святара – чалавека, вернага Хрысту і Яго пакліканню. Няпроста быць верным і непахісным ксяндзам у сучасным свеце. Але ў моры антывартасцяў яшчэ большую вагу набірае нават найдрабнейшая каштоўнасць. І ў нашыя часы так неабходна салідарнасць

кожнага верніка Касцёла з кожным святаром. Ксёндз, як асаблівы ўдзельнік справы Збавення, становіцца аб'ектам нападкаў ворагаў Бога і чалавека. Таму кожны абраннік Пана патрабуе няспыннай падтрымкі малітвай, словам і дзеяннем. Заданне кожнага верніка: падтрымліваць таго, хто незалежна ад сваіх чалавечых слабасцяў зводзіць Неба на зямлю і адкрывае для кожнага брамы Раю. Вялікі Чацвер, які надыходзіць, – дзень устанаўлення сакрамэнту Святарства – цудоўная нагода, каб падзякаваць Богу за гэты бясцэнны дар для Касцёла. Варта асабліва ў дадзены дзень выразіць словы ўдзячнасці кожнаму ксяндзу за тое, што ён, нягледзячы на сваю чалавечую слабасць, не пабаяўся адказаць на голас Хрыстовага паклікання і верна крочыць абраным шляхам.